

Ídnaðarframleiðslan harða kapping úr útlandum

TEKSTUR STEINAR PATURSSON

Føroyar hava, eins og flestu onnur lond, ymiskar vinnugreinar, ið búskapurin hevur at standa á. Í Føroyum er støðan tó tann, at fiski- og alivinnan er ráðandi, serliga innan útflutning, meðan onnur ídnaðarframleiðsla er ein dropi í hagtalsliga sjónum.

Allar vinnur og tænastur verða bólkaðar sum framleiðsla hjá Hagstovuni. Men bólkingarnar av vinnugreinunum endurspeglar ta tyngd, ið vinnugreinarnar hava í føroyska búskapinum og í útflutninginum av føroyskum vörum og tænastum.

Framleiðslan av ítøkiligum brúksvörum, sum ikki er fiskur, matur ella byggivinna, er so lítil, at hon verður bólkað saman, øll sum hon er, undir heitinum "annar ídnaður"

Tølini ov lítil til trendir

Bruttovirðisøkingin er tvífaldað innan ídnaðarvinnuna seinastu 20 árin. Í 1998 var bruttovirðisøkingin innan vinnubólkin 231 mió. kr., og síðani tá hevur rættiliga støðugur vøkstur til 555 mió. kr. í ár.

Men tað ber illa til at siga nakað ítøkiligt út frá hesum hagtølunum, heldur Marita Rasmussen, stjóri í Vinnuhúsinum. Yvirhøvur ber illa til at siga nakað ítøkiligt um gongdina hjá hesum ídnaðinum, uttan so at tú fert niður í smálutir innan ymisku smávinnurnar fyri at síggja, hvørjar broytingar gera seg galdandi.

Yvirhøvur er føroyska ídnaðarvinnan lítil og hevur harða kapping frá útlandum. Í ársfrágreiðingini hjá Fø-

øya Arbeiðsgevarafelag stendur stutt at lesa um ídnaðarvinnuna, at hon merkt av fáum aktørum, og at hon hevur harða kapping frá útlenskum vörum.

- Føroysk ídnaðarframleiðsla er eyðkend við einum ella fáum fyrirkomulagum av sama slagi. Her er t.d. talan um matvøruframleiðslu, framleiðslu av reingerðarevnum, bryggjari og prentsmiðjur. Felags fyrri fyrirkomulag er, at tær virka í stórar kapping við líknandi vörur frá øðrum marknaðum.

- Tað er ongin loyna, at tá tað til ídnaðarvörur kemur, eru fyrirkomulag undir sera stórum kappingartrýsti bæði innanhýsis í Føroyum og eisini frá útlenskum vörum. Innan fyrri t.d. reingerðarevni áleggja okkara grannalond innfluttum vörum serstøk gjöld, og verja á henda hátt teirra eigna marknað, stendur í ársfrágreiðingini hjá Føroya Arbeiðsgevarafelag.

Føroyar hava ikki líknandi skipan sum grannalond okkara, og útlenskar vörur hava tí lættari atgongd til føroyska marknaðin enn umvent.

Einstakir handlar ávirka útflutningstølini

Í útflutningshøpi er ilt at siga, hvussu stóran lut føroysk ídnaðarframleiðsla eigur. Hagtalsgrunnurin hjá Hagstovuni bólkar útflutningin í trýggjar bólkar: Fiska-

vörur, skip og flogfør o.l., og so alt annað. Hetta merkir við øðrum orðum, at øll føroysk framleiðsla av tilfari og brúksgóðsi verður bólkað saman við allari aðrari útflutningsvinnu, sum ikki eru fiskavörur ella okkurt hissini fiskiskip, ið verður selt.

Lutfalsliga nøgdin av útflutningi av øðrum vörum hevur verið ymisk frá ár til árs, men yvirhøvur er talan um ein brøkpart av samlaða útflutninginum. Gjøgnum 90'ini taldi útflutningurin av øðrum vörum minni enn 1 prosent av samlaða útflutningsvirðinum, og í 2003 taldi hann ikki meira enn 0,2 prosent.

Í 2006 gjørdi tann útflutningurin eitt lop upp á 3,9 prosent, og við seinastu uppgjørd taldi hann 5,6 prosent av samlaða útflutninginum. Marita Rasmussen ger tó greitt, at útflutningurin av føroyskum ídnaðarvörum er so lítil, at tað ber ikki til at siga nakað um trendir ella lutfalsliga býtið av útflutningsvörum.

- Tað, sum vit síggja, tá vit hyggja eftir smáu tølunum hjá Hagstovuni, eru einstakir handlar, sum gera, at vit fáa tilíkar broytingar. Og tað kann vera ymiskt frá ári til ár, hvat tað eru fyrri handlar. Tað kann vera onkur einkult stór transaktión, sum fer fram okkurt ár, og tað nýtist ikki at vera nakar tendensur, sigur Marita Rasmussen.

